

POMEN E-IZOBRAŽEVANJA ZA ODRASLE

mag. Suzana
Bračič

Ljudska univerza
G. Radgona,
Dom starejših
občanov G. Radgona

POVZETEK

V sodobni družbi ima znanje vse večji pomen za gospodarski in družbeni razvoj. Zaradi naraščajočega pomena znanja je potreba po višji izobraženosti vseh generacij kot tudi po stalnem obnavljanju in dopolnjevanju znanj vse večja. V zadnjih letih e-izobraževanje postaja vse bolj pomembno tudi za odrasle osebe, saj spodbuja vseživljenjsko učenje ter osebni in profesionalni razvoj. V prispevku so predstavljena dognanja raziskav o študiju na daljavo za odrasle in analiza ankete, ki smo jo izvedli med udeleženci v izobraževanju odraslih na Ljudski univerzi. Starejši se počasi le začenjajo zavedati prednosti in priložnosti e-izobraževanja, ker jim omogoča izobraževanje in pridobivanje znanj, ki jih posameznik potrebuje za delo v vsakdanjih življenjskih situacijah in v družbi nasploh.

Ključne besede: izobraževanje odraslih, formalno izobraževanje, neformalno izobraževanje, organizirano samostojno učenje, priložnostno učenje, e-izobraževanje.

V prvem, teoretičnem delu članka predstavimo izobraževanje za odrasle in njegove splošne značilnosti. Opišemo vrsto izobraževanja in učenja za odrasle ter predstavimo ponudbo izobraževanja za odrasle. Natančno opišemo e-izobraževanje ter podamo prednosti in pomanjkljivosti izobraževanja na daljavo. Predstavimo povzetke raziskav o študiju na daljavo za odrasle v Sloveniji, v katerih ugotovljamo, da se e-izobraževanje šele uvaja v slovenski prostor. V okviru empirične raziskave nas je zanimalo, kako pogosto udeleženci v izobraževanju odraslih na Ljudski univerzi Gornja Radgona uporabljajo računalnik, kateri so najprimernejše oblike izobraževanja, najprimernejši medij v e-izobraževanju, najprimernejši čas za e-izobraževanje, kako so udeleženci v izobraževanju odraslih seznanjeni z e-izobraževanjem ter ali poznajo prednosti in slabosti takšnega izobraževanja.

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Izobraževanje odraslih je pojem, ki ima vse večji pomen zaradi hitrega razvoja in nenehnih sprememb. Posledica tega je hitro zastaranje znanja, ki ga posameznik pridobi. Konec dvajsetega stoletja zaznavamo tudi premik pozornosti od izobraževanja k učenju. Poleg formalnega in neformalnega učenja so strokovnjaki začeli upoštevati tudi znanje, ki ga pridobimo priložnostno in vpliva na oblikovanje posameznikove osebnosti.

Po UNESCO je izobraževanje odraslih opredeljeno kot celota organiziranih izobraževalnih procesov katerekoli vsebine, stopnje in uporabljenih metod, bodisi formalno ali drugačno bodisi da nadaljuje ali nadomešča začetno izobraževanje v šolah, na kolidžih in univerzah, z različnimi usposabljanji vred. V teh procesih odrasli posamezniki razvijajo svoje zmožnosti,

bogatijo znanje, izboljšujejo ali spreminjajo svojo strokovno in poklicno usposobljenost, stališča in vedenje, da bi se lahko polnovredno osebno-stno razvijali in sodelovali pri oblikovanju uravnoteženega in neodvisnega socialnega, gospodarskega in kulturnega razvoja (Jelenc, Z.; v: Jelenc, S., 1996, 13).

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI ODRASLIH UDELEŽENCEV IZOBRAŽEVANJA

Med pogostimi značilnostmi, ki jih opazimo pri odraslih udeležencih izobraževanja, prevladujejo (Možina, 2003, 27–29):

- *prostovoljna vključitev v izobraževanje* – potem ko se odločijo za vstop v izobraževanje, imajo jasne specifične cilje, ki so povezani z zadovoljitvijo njihovih interesov, potreb in pričakovanj;
- *kratkoročna in konkretna ciljna naravnost v zvezi z izobraževanjem* – po navadi se izobražujejo zato, da bi se naučili natančno določenih spretnosti;
- *čimprej bi radi dosegli svoje izobraževalne cilje* – hitro se uprejo, če se znajdejo v izobraževalnem položaju, ki ni dovolj jasen in v njem ne vidijo takojšnje uporabnosti za svoje delo in življenje;
- *različne življenjske in delovne izkušnje* – čim starejši so, več izkušenj prinesejo s seboj v izobraževalni proces;
- *upoštevanje preteklih izkušenj odraslih pri načrtovanju in izpeljavi izobraževanja* – izkušnje in znanje, ki ga udeleženci pridobivajo v izobraževalnih programih, lahko zelo pospešijo izobraževalni proces in vplivajo na učinke izobraževanja;
- *so samostojni udeleženci v izobraževanju in jim ni všeč, če jih izobraževalci obravnavajo kot otroke* – imajo jasne cilje in izkušnje (delovne in življenjske);
- *neodvisnost in samostojnost* – tisti, ki so izobraževanje opustili in so znova sedli v šolske klopi, potrebujejo nekaj časa, da

premagajo strah pred vnovičnim učenjem, morebitnim neuspehom;

- *pri starejših udeležencih naletimo na različne fizične zahteve* – več luči, več odmorov, večje črke v tiskanih besedilih.

VRSTE IZOBRAŽEVANJA IN UČENJA ODRASLIH

Razlikujemo štiri vrste izobraževanja in učenja odraslih (Jelenc, 1996, 16):

1. formalno izobraževanje,
2. neformalno izobraževanje,
3. organizirano samostojno učenje,
4. priložnostno ali informalno učenje.

Vsak način izobraževanja ima svoje lastnosti. Zoran Jelenc (1991, 59) *organizirano samostojno učenje* opredeljuje kot »učenje, ki ga običajno, vendar ne zmeraj, uresničuje posameznik na svojo pobudo in z zelo majhno pomočjo drugih oseb ali ustanov ali celo povsem brez pomoči«. Unescova terminologija pa opredeljuje priložnostno izobraževanje kot »proces, ki poteka vse življenje, pri katerem vsak oblikuje stališča, pridobiva vrednote, spretnosti in znanje iz vsakdanjih izkušenj, izobraževalnih vplivov in virov v svojem okolju, družini, soseski, knjižnici ...« (Jelenc, 1991, 54).

Najbolj široko naj bi bilo priložnostno učenje, ki združuje neformalno in formalno izobraževanje. Najožji pomen ima formalno izobraževanje (Jelenc, Z.; v: Jelenc, S., 1996, 16).

Za pojasnjevanje termina *formalno izobraževanje* lahko po UNESCO povzamemo tri razlage:

1. Formalno izobraževanje je strukturirano, kronološko urejeno in ga organizirajo šole.
2. Vsako formalno strukturirano in organizirano izobraževanje je tisto, v katerem sta jasno opredeljeni vlogi učitelja in učenca.
3. Izobraževalni programi zahtevajo vpis in registracijo učencev (Jelenc, 1992, 11).

Pri izobraževanju odraslih lahko vidimo, da učni proces ni vezan na polni študijski čas. Poleg tega namesto uradnega vpisa zahteva formalno potrditev dosežkov, ki jih pridobijo v

izobraževalnem procesu. Poudarja strukturiranost in uradno priznanje izobraževalnega procesa (Jelenc, 1992, 11).

PONUDBA IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH

Kot ugotavlja Lončar (2001, 650), so osamosvojitve Slovenije ter s tem povezane družbene in ekonomske spremembe, ki so posledica osamosvojitve in demokratizacije družbe, prinesle konkurenco tudi na področje izobraževanja. Začeli smo ustanavljati različne zasebne izobraževalne organizacije.

Iz Pregleda ponudbe izobraževanja odraslih v šolskem letu 2008/2009 lahko povzamemo, da prevladujejo zasebne organizacije oziroma zasebne šole (84 oziroma 27,8 odstotka), srednje šole (62 oziroma 20,5 odstotka) in ljudske univerze (34 oziroma 11,26 odstotka). Predstavljene so tudi številne višje strokovne šole (24 šol oziroma 7,95 odstotka) ter enote za odrasle pri srednjih šolah (17 enot oziroma 5,63 odstotka). Opazen je tudi večji odziv fakultet oziroma umetniških akademij (devet fakultet oziroma trije odstotki) ter visokih strokovnih šol (štiri šole oziroma 1,32 odstotka). Svojo raznoliko izobraževalno ponudbo za odrasle predstavljajo tudi številna društva in zveze društev, univerze za tretje življenjsko obdobje, knjižnice, muzeji in galerije, kjer izvajajo splošno neformalno izobraževanje, namenjeno osebnemu ali osebno-stnemu razvoju in za prosti čas. V najmanjšem obsegu so zastopane službe za izobraževanje v podjetjih in druge podobne ustanove, ki izvajajo predvsem interna izobraževanja ter usposablja-

nja za svoje zaposlene (Brenk, 2008, 14).

Analiza izobraževalne ponudbe, zbrane v Pregledu, je pokazala, da je tudi letos največji del ponudbe izobraževanja in učenja namenjen splošnemu neformalnemu izobraževanju ter izobraževanju za poklic in poklicno delo (80 odstotkov). Manjši del izobraževalne ponudbe je namenjen formalnemu izobraževanju (osemnajst odstotkov). Programov priprav na preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK) je dva odstotka celotne ponudbe (Brenk, 2008, 21–22).

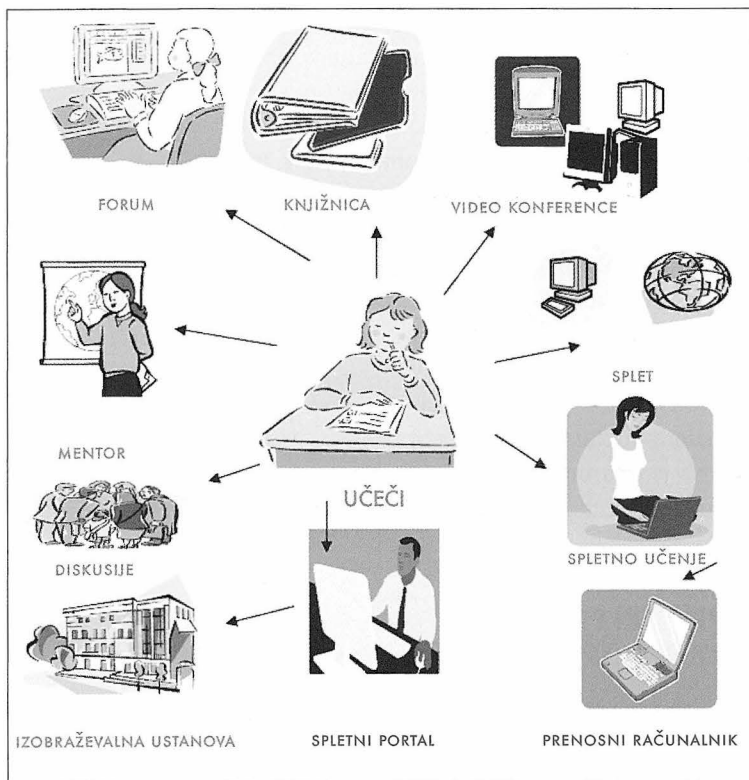
POJMOVNA OPREDELITEV E-IZOBRAŽEVANJA

Opredelitev pojma e-izobraževanja in nadaljnjih pojmov, povezanih s tem izobraževanjem, zahteva natančno definicijo. Pojem se je skozi čas precej spreminjal, še vedno pa vzporedno uporabljamo izraze, kot so izobraževanje na daljavo (angl. *Open Distance Learning*), spletno izobraževanje (angl. *Web Based Training*), računalniško podprto izobraževanje (angl. *Computer Based Training*), tehnološko podprto izobraževanje (angl. *Technology Based Learning*) in izobraževanje on-line (angl. *On-line Learning*). UNESCO (Moore et al., 2002, 2) nasplošno uporablja izraz »*Open and Distance Learning*«, pri čemer ima »*Open Learning*« nekakšen krovni pomen za vse izobraževalne sisteme, ki sistematično presegajo različne ovire pri dostopu do izo-

Leta 2008 je bilo največ organiziranega neformalnega izobraževanja ter izobraževanja za poklic in poklicno delo.

Za zadovoljevanje potreb po izobraževanju se je v Sloveniji razvila mreža institucij, ki je namenjena izobraževanju odraslih kot tudi izobraževanju otrok in mladine. Zanimivo je, da imajo zasebne izobraževalne organizacije v Sloveniji prevladujočo nalogo. To pa lahko pomeni večjo prilagodljivost in ekonomičnost ponudbe, večjo konkurenco. Včasih to dejavnost izvajajo tudi organizacije, ki niso primarno izobraževalne, pa vendarle opravljajo izobraževalne dejavnosti, namenjene odraslim (zbornice, združenja, društva). Ustanavljamo nova izobraževalna središča in odpiramo raznovrstne poti pridobivanja znanja in spretnosti (Mirčeva, 2001, 270).

braževanja, pa naj se te nanašajo na čas, prostor, starost, spol, tehnologijo ali druge okoliščine. V programih in akcijskih načrtih Evropske komisije od leta 2000 naprej uporabljajo termin *e-learning*. V slovenščini v zadnjih nekaj letih večinoma uporabljamo izraz *e-izobraževanje*, kot enega od prevodov izraza *e-learning*. V praksi velikokrat govorimo tudi o *e-učenju*, kar seveda izhaja iz angleškega prevoda *e-learning*. Glede na to da je učenje povezano z dejavnostjo posameznika, je e-izobraževanje e-učenju nadrejen pojem, saj je to izobraževanje, ki ga ob informacijski tehnologiji izvaja izobraževalna institucija, ki organizira izobraževanje in učečim se ponuja podporo.

PREDNOSTI IN POMANJKLJIVOSTI IZOBRAŽEVANJA NA DALJAVO

Uspešno izvajanje izobraževanja na daljavo zahteva od študentov nove oblike pismenosti in nove sposobnosti učenja, hkrati pa jih tudi

razvija. Načrtovanje študijskih dejavnosti, izbira ustreznih metod dela, komunikacija s tutorjem, svetovanje študentom, stalno spremljanje njihovega dela in napredovanja so ključnega pomena pri motiviranju študentov in doseganju ciljev programa. Težava je pri nedejavnih študentih, ki niso večji sprotne opravljavanja študijskih obveznosti. Dobrim lastnostim določene dejavnosti se žal pridružujejo tudi slabosti.

Potencialne prednosti izobraževanja na daljavo:

- ponuja večjo svobodo v času, kraju in tempu študija,
- odpira večje možnosti za izobraževanje,
- omogoča izboljšanje kakovosti izobraževanja na tradicionalnih visokošolskih institucijah,
- prinaša ekonomske prednosti (Zagmajster, 1995, 122–124).

Možne pomanjkljivosti izobraževanja na daljavo:

- socialna izoliranost študentov,
- študenti so v vlogi pasivnega sprejemnika informacij in lahko se vzpostavi le enosmerna komunikacija,
- težavna dostopnost medijev,
- možnost velikega osipa (Zagmajster, 1995, 126–128).

RAZISKAVA O ŠTUDIJU NA DALJAVO ZA ODRASLE V SLOVENIJI

Na Andragoškem centru Slovenije so v začetku leta 2006 predstavili izsledke raziskave o pregledu študija na daljavo za odrasle v Sloveniji. Razumevanje e-izobraževanja v tej raziskavi temelji na naslednji opredelitvi tega izobraževanja (Zagmajster, 2006):

- *prostorska ločitev* učitelja in udeleženca izobraževanja (kar e-izobraževanje razlikuje od tradicionalnega izobraževanja);
- *aktivna vloga izobraževalne organizacije* v izobraževalnem procesu (kar e-izobraževanje razlikuje od samostojnega učenja);
- *uporaba elektronskega medija* za predstavitev oziroma posredovanje izobraževalne vsebine (običajno prek spleta);

- zagotovitev *dvosmerne komunikacije prek elektronskega omrežja* (udeleženci izobraževalnega procesa komunicirajo med seboj, z učitelji in drugim osebjem izobraževalne organizacije običajno prek interneta).

Izmed tistih, ki so predstavili svoje programe, je največ ponudnikov e-izobraževanja v osrednje-slovenski regiji (36,4 odstotka), nobenega pa ni na Koroškem, v Pomurju in na Notranjsko-kraškem. Med predstavljenimi prevladujejo programi splošnega neformalnega izobraževanja (79,09 odstotka), nato so programi za pridobitev izobrazbe (19,09 odstotka), najmanj pa je programov usposabljanja za delo (1,82 odstotka). Med neformalnimi programi prevladujejo e-tečaji tujih jezikov in programi računalniškega usposabljanja, pri javno veljavnih pa poleg višješolskih programov za poslovnega sekretarja in komercialista še višješolski programi za promet, strojništvo, komunalno in elektroniko.

V Sloveniji med največje ponudnike storitev e-izobraževanja za podjetja in vseživljenjsko učenje spadajo:

- Laboratorij za telekomunikacije na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani, ki je razvil internetno osnovo za e-izobraževanje, imenovano E-CHO. Njihov izdelek omogoča podporo storitvi e-izobraževanja (LSP), pravo in dostop do e-izobraževalnih vsebin, umeščanje učečih v skupine, povezovanje skupin z izobraževalnimi tečaji, administrativno podporo izvajanju e-izobraževanja, pedagoško podporo izvajanju e-izobraževanja ter zajem in spremljanje podrobnih statističnih podatkov uporabe sistema. Njihove rešitve uporabljajo na primer Mobitelova akademija, spletna izobraževalna televizija in drugi (www.e-cho.org, 2009).
- Podjetje B 2, d. o. o., ki je izdelalo učno okolje, imenovano eCampus. Ta ima možnost interaktivnih multimedijskih vsebin, forume za sodelovanje med učenci, podporo mentorjem, urejevalnik za pripravo izobraževalnih vsebin, možnost plačevanja z Moneto in podobno. Primer uporabe

eCampusa je največji slovenski e-izobraževalni portal <http://www.spletno-ucenje.com>, ki ponuja različne izobraževalne vsebine za vseživljenjsko učenje (www.b2.eu, 2009).

- Podjetje Nevron, d. o. o., ki je razvilo orodje za gradnjo učnih e-vsebin, imenovano EasyCoBu. Poleg tega pa ponujajo tudi gostovanje različnih orodij za upravljanje e-izobraževanja in izobraževalnih vsebin ter pomoč pri njihovem vzdrževanju (www.nevron.si, 2009).

RAZISKAVA O E-IZOBRAŽEVANJU NA LJUDSKI UNIVERZI GORNJA RADGONA

Namen raziskave je bil ugotoviti, kako udeleženci v izobraževanju odraslih poznajo e-izobraževanje. Pripravili smo anketni vprašalnik z osmimi vprašanji o pomenu in rabi e-izobraževanja. Anketiranje je potekalo februarja 2009. V vzorcu je sodelovalo 50 odraslih oseb, ki se izobražujejo na Ljudski univerzi v Gornji Radgoni.

Glede na starostno strukturo smo anketirance razvrstili na mlajšo generacijo, staro od osemnajst do 40 let, ter na starejšo generacijo, staro več kot 40 let. Razdelitev udeležencev na mlajšo in starejšo generacijo smo opravili zato, da bi ugotovili morebitne razlike v njihovih stališčih glede poznavanja e-izobraževanja. Anketiranci so bili večinoma iz mlajše generacije, saj je kar 65 odstotkov anketiranih moških in žensk starih manj kot 40 let. Raziskava je zajela več področij:

Večina starejših udeležencev izobraževanja nikoli ne uporablja računalnika, mlajši pa ga uporabljajo občasno.

a) uporaba računalnika

Ugotovili smo, da večina starejših udeležencev izobraževanja nikoli ne uporablja računalnika (62,0 odstotkov), medtem ko ga večina mlajših uporablja občasno (55,5 odstotkov).

b) oblika izobraževanja

Za večino starejših (82,1 odstotka) kot tudi mlajših (85,0 odstotkov) udeležencev izobraževanja je najprimernejša kombinacija klasičnega in elektronskega izobraževanja.

Večina starejših in mlajših udeležencev izobraževanja ima najraje kombinacijo klasičnega in elektronskega izobraževanja.

c) vrste medijev v e-izobraževanju

Večina udeležencev izobraževanja, starejših od 40 let, je izbrala kombinirani medij oziroma multimedijo (41,3 odstotka), medtem ko so mlajši udeleženci izobraževanja raje izbrali besedilni medij (57,0 odstotkov).

d) čas za e-izobraževanje

Izkazalo se je, da je za večino starejših udeležencev izobraževanja (63,7 odstotka) najprimernejši čas za e-izobraževanja med delovnim časom, medtem ko je za večina mlajših (45,2 odstotka) najprimernejši čas za e-izobraževanja po končanem delovnem času, doma.

e) seznanjenost z e-izobraževanjem

Večina starejših udeležencev izobraževanja (77,0 odstotkov) ne pozna e-izobraževanja, medtem ko ga večina mlajših (45,7 odstotka) pozna, vendar se ga zaradi različnih vzrokov še niso udeležili.

f) zaželen lastnosti e-izobraževanja

Zaželene lastnosti e-izobraževanja so udeleženci izobraževanja po pomembnosti navedli takole: omogoča samostojno določanje tempa in časa učenja (17,7 odstotka), ni se potrebno voziti v šolo, zato so nižji stroški izobraževanja (17,7 odstotka), omogoča hiter dostop do gradiva, informacij (14,5 odstotka), temo v elektronskem učbeniku, ki jih ne zanima, lahko preskočijo (12,9 odstotka), spodbuja kritično mišljenje (9,7 odstotka), prispeva k meduniverzitetnemu sodelovanju (8,1 odstotka), omogoča hitro in učinkovito povratno

informacijo o uspešnosti izobraževanja (6,5 odstotka), je učinkovit način za povečanje dostopa do izobraževanja (6,5 odstotka), ni nujno potrebna fizična prisotnost na mestu predavanj (4,8 odstotka) in omogoča samostojno pridobivanje novega znanja (1,6 odstotka).

g) nezaželeni lastnosti e-izobraževanja

Raziskava pokaže, da kar 32,3 odstotka udeležencev izobraževanja ni navedlo nezaželenih lastnosti e-izobraževanja. Te lastnosti e-izobraževanja so udeleženci izobraževanja po pomembnosti navedli takole: višji stroški izobraževanja zaradi dodatne opreme (27,4 odstotka), nimajo znanja uporabe računalnika, internetnega dostopa (21 odstotkov), ne omogoča nadzora nad potekom izobraževanja (8,1 odstotka), ni osebnega stika s predavateljem (4,8 odstotka), ni socialnega (osebnega) stika z drugimi udeleženci (3,2 odstotka) in zahteva veliko mero samodiscipline in volje (3,2 odstotka).

SKLEP

Izobraževanje na daljavo zagotovo prispeva k večji kakovosti učenja in poučevanja na vseh ravneh družbe in zato tudi k razvoju inovativne, konkurenčne ter na znanju temelječe družbe, kjer bi imeli vsi dostop do znanja in učinkovitih metod učenja ter poučevanja. Glavni cilj izobraževanja na daljavo je zagotovo povečati gospodarsko rast, konkurenčnost slovenske družbe in nenazadnje tudi samo kakovost življenja državljanov.

Z empirično raziskavo smo ugotavljali, kako dobro udeleženci v izobraževanju odraslih na Ljudski univerzi Gornja Radgona poznajo e-izobraževanje. Presenetil nas je podatek, da večina starejših udeležencev izobraževanja nikoli ne uporablja računalnika, medtem ko ga mlajši udeleženci izobraževanja uporabljajo občasno. Večina starejših udeležencev izobraževanja je izbralo kombinirani medij oziroma multimedijo, ker gre za zaposlene, ki so bolj izobraženi in imajo več znanja ter izkušenj z multimedijo.

Udeleženci izobraževanja, ki so mlajši od 20 let, so raje izbrali besedilni medij.

Raziskava je pokazala, da se večina starejših udeležencev izobraževanja raje e-izobražuje med delovnim časom, ker menijo, da lahko v podjetju pridobijo pomoč in nasvet ob morebitni nejasnosti poteka e-izobraževanja. Večina mlajših udeležencev izobraževanja pa se raje e-izobražuje po končanem delovnem času, doma, kjer si lahko sami določijo čas in tempo tega izobraževanja.

Za večino starejših kakor tudi mlajših udeležencev izobraževanja je najprimernejša kombinacija klasičnega in elektronskega izobraževanja. Ugotovili smo, da večina starejših udeležencev ne pozna e-izobraževanja, ker v času njihovega šolanja še ni bila razvita oblika e-izobraževanja, ampak so izvajali le klasična izobraževanja. Mlajši udeleženci izobraževanja živijo v obdobju razvoja informacijske tehnologije, zato poznajo e-izobraževanje, vendar se ga zaradi različnih vzrokov še niso mogli udeležiti.

Izobraževanje na daljavo v Sloveniji še zdaleč ni tako razširjeno kot drugod po svetu, vendar pa število institucij, ki ponujajo in vzpodbujajo takšno izobraževanje v vseh življenjskih obdobjih, zadnja leta močno narašča. Udeleženci v izobraževanju odraslih se počasi le začenjajo zavedati prednosti in priložnosti, ki jih prinaša e-izobraževanje.

LITERATURA

- B 2: Izobraževanje, informacijske storitve (2009). Pridobljeno 15. 3. 2009 s <http://www.b2.eu/>.
- Brenk, E. (2008). Pregled ponudbe izobraževanja odraslih v Sloveniji v šolskem letu 2008/2009. Poročilo in analiza. Ljubljana: Andragoški center RS.
- E-cho: Izobraževanje vedno in povsod (2009). Pridobljeno 25. 3. 2009 s <http://www.e-cho.org/>.
- Jelenc, S. (1996). ABC izobraževanja odraslih. Ljubljana: Andragoški center RS.
- Jelenc, Z. (1991). Terminologija izobraževanja odraslih: z gesli in pojasnili v slovenščini ter z gesli v angleškem, francoskem, španskem, nemškem in italijanskem jeziku. Ljubljana: Pedagoški inštitut.
- Jelenc, Z. (1992). Neformalno izobraževanje odraslih v organizacijah. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- Lončar, L. (2001). Marketing na področju izobraževanja – izobraževanje javnih uslužbencev. Organizacija, 34 (10), str. 650.
- Nevron: E-izobraževanje, e-učenje (2009). Pridobljeno 26. 3. 2009 s <http://www.nevron.si/>.
- Mirčeva, J. (2001). Organiziranost izobraževanja odraslih v Sloveniji. Organizacija, 34 (5), str. 271.
- Moore, M. M., in Tait, A. (2002). Open and Distance Learning – Trends, Policy and Strategy Considerations. Paris: UNESCO Division of Higher Education.
- Možina, T. (2003). Kakovost v izobraževanju: od tradicionalnih do sodobnih modelov ugotavljanja in razvijanja kakovosti v izobraževanju odraslih. Ljubljana: Andragoški center RS.
- Zagmajster, M. (1995). Osnovne značilnosti študija na daljavo, Distance Education: New educational opportunities. V. Bregar (ur.), Študij na daljavo, Nove priložnosti za izobraževanje. Ljubljana.
- Zagmajster, M. (2006). Pregled študija na daljavo na področju izobraževanja odraslih v Sloveniji, Andragoški center Republike Slovenije. Pridobljeno 25. 2. 2009 s <http://www.ris.org/uploadi/editor/1157473788pp.pdf>.
- Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, Uradni list RS, 115/2003.

